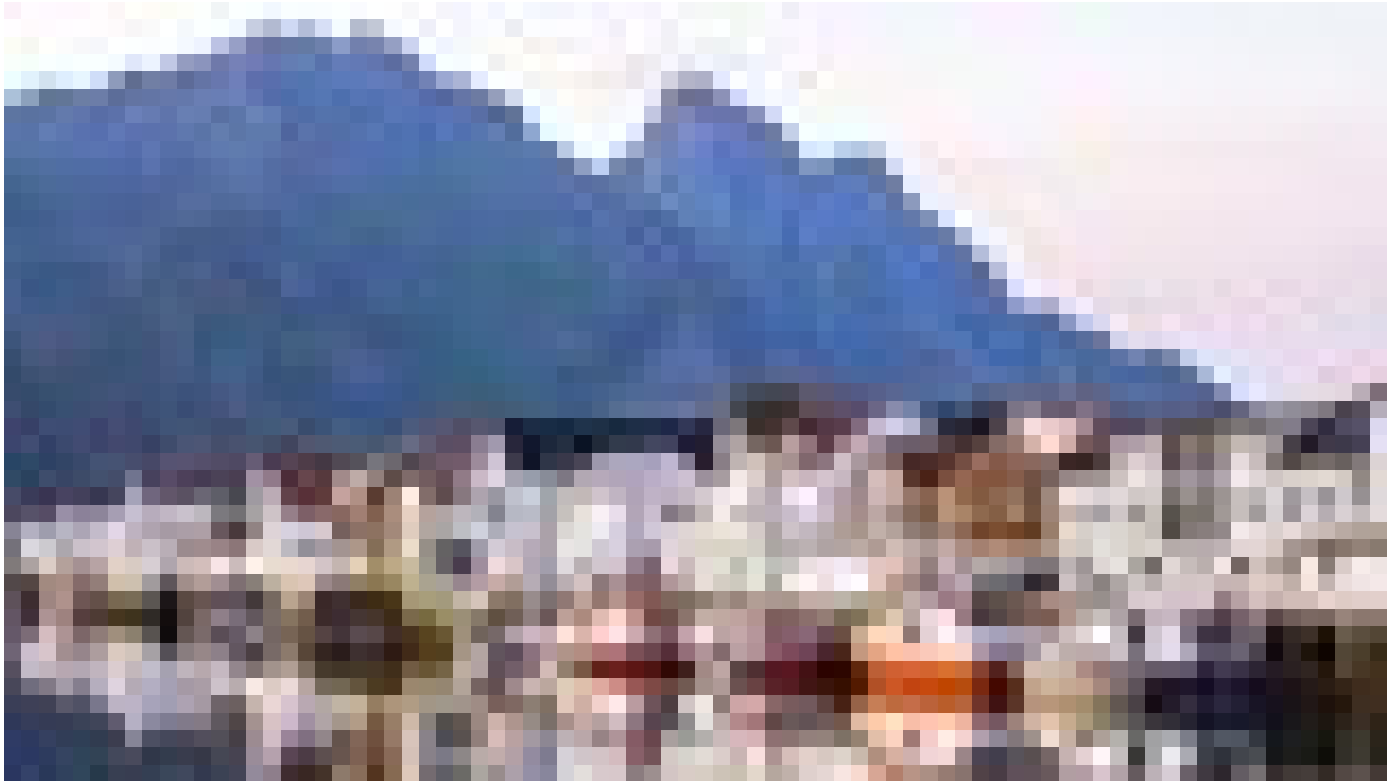

Jeanette (39) fortviler over at boplikt ikke håndheves: – Henningsvær forvandles til et feriesenter

Trebarnsmor mener kommunens manglende handlekraft gjør at lokalsamfunnet blir tømt for boliger. Kommunen selv innrømmer at systemet med boplikt ikke har fungert.

MEST ATTRAKTIVE I LANDET?: I Vågan i Lofoten ligger det idylliske fiskeværer Henningsvær, som er en av tre finalister i kampen om å bli kåret til Norges mest attraktive sted.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Kai Jæger Kristoffersen Journalist

Susanne Skjåstad Lysvold Journalist

Publisert i går kl. 20:54 Oppdatert i går kl. 21:15

– Det er på tide at politikerne våkner opp, og beskytter dette lille sårbare samfunnet fra å bli forvandlet fra et levende og aktivt fiskevær til et – unnskyld språkbruken – «Et jævla feriesenter».

Det er trebarnsmor Jeanette Nystrands harde ord i en tordentale, som ble publisert på [Lofot-Tidende](#) forleden.

Denne uka fortalte NRK om Helga Martinsen som fikk brev fra kommunen om [enten å selge barndomshjemmet hun hadde arvet, eller å flytte hjem](#).

Jeanette Nystrand (39) bor i det idylliske Henningsvær i Lofoten, som er en del av Vågan kommune.

FOTO: PRIVAT

Årsak: Gratangen kommune, hvor familiens fritidshus ligger, hadde innført den strengeste formen for boplikt.

Det betyr at noen må bo på eiendommen, enten personlig eller at noen leier der.

Ordningen er kontroversiell, og praktiseres svært ulikt fra kommune til kommune.

Som i Vågan i Lofoten, hvor Jeanette Nystrand bor.

– Dreper bolysten

Vågan er den eneste kommunen i Nordland som har boplikt, men ifølge Nystrøm selv, har ikke dette mye å si.

Kommunen skal nemlig ikke ha ressurser til å håndheve sitt eget reglement, noe som merkes godt i det gamle fiskeværet.

– Jeg kjenner til barnefamilier som vil kjøpe seg bolig, men det kommer kapitalsterke mennesker som kjøper opp boligene, og legger det ut på Airbnb. Dermed blir det svindyre leiepriser, og det fører ikke til bolyst. Snarere tvert imot, sier Nystrand til NRK.

Boplikt

I Norge er det egentlig slik at «Kongen» skal godkjenne alle eiendomskjøp, eventuelt så kan kommunen få det ansvaret.

Det skal sikre at myndighetene har en viss kontroll på eiendom som blir kjøpt og solgt, og sørge for at de som kommer etter oss skal ha jord å dyrke mat på.

Boplikt betyr at noen må bo på eiendommen, enten personlig eller at noen leier der.

Ordningen kan variere fra kommune til kommune. Noen steder kan det være unntak for eiendom som er arvet, andre steder kan boplikt kun gjelde landbrukseiendommer.

I mange kommuner er målet å hindre at boliger blir kjøpt opp og brukt som hytter.

Her er det boplikt i dag:

Agder:

- Bykle
- Kvinesdal
- Lillesand
- Lindesnes
- Risør
- Tvedestrand

Innlandet:

- Dovre
- Lesja
- Nord-Odal
- Vang
- Vestre Slidre
- Vågå
- Øyer
- Øystre Slidre

Nordland:

- Vågan

Rogaland:

- Kvitsøy

Trøndelag:

- Røros

Vestfold og Telemark:

- Bamble
- Drangedal
- Færder
- Hjartdal
- Kragerø
- Kviteseid
- Larvik
- Nissedal
- Porsgrunn
- Sandefjord
- Seljord
- Tokke
- Vinje
- Vestland:
- Modalen

Viken:

- Fredrikstad
- Frogn
- Flå
- Gol
- Hemsedal
- Hol
- Hvaler
- Nesbyen
- Sarpsborg
- Vestby
- Ål
-

Kilder: [Regjeringen](#), [Konsesjonsloven](#) og [Landbruksdirektoratet](#)

Konsekvenser for samfunnet

Jeanette Nystrand er opprinnelig fra Lofoten, men har flyttet rundt med familien sin før hun i 2016 bestemte seg for å flytte til Henningsvær.

Etter litt over et år merket hun at ting begynte å endre seg i lokalsamfunnet.

– Etter 2017 så vi at flere og flere bolighus blir stående tomme. Samtidig observerte vi at de var i bruk som feriehus om sommren. Andre blir leid ut på Airbnb, og det ble trangere om plassen. Bedrifter har hatt problemer med at arbeiderne ikke har fått kjøpt seg bolig.

Selv om kommunen har boplikt, sier hun at dette ikke ser ut til å bli håndhevet.

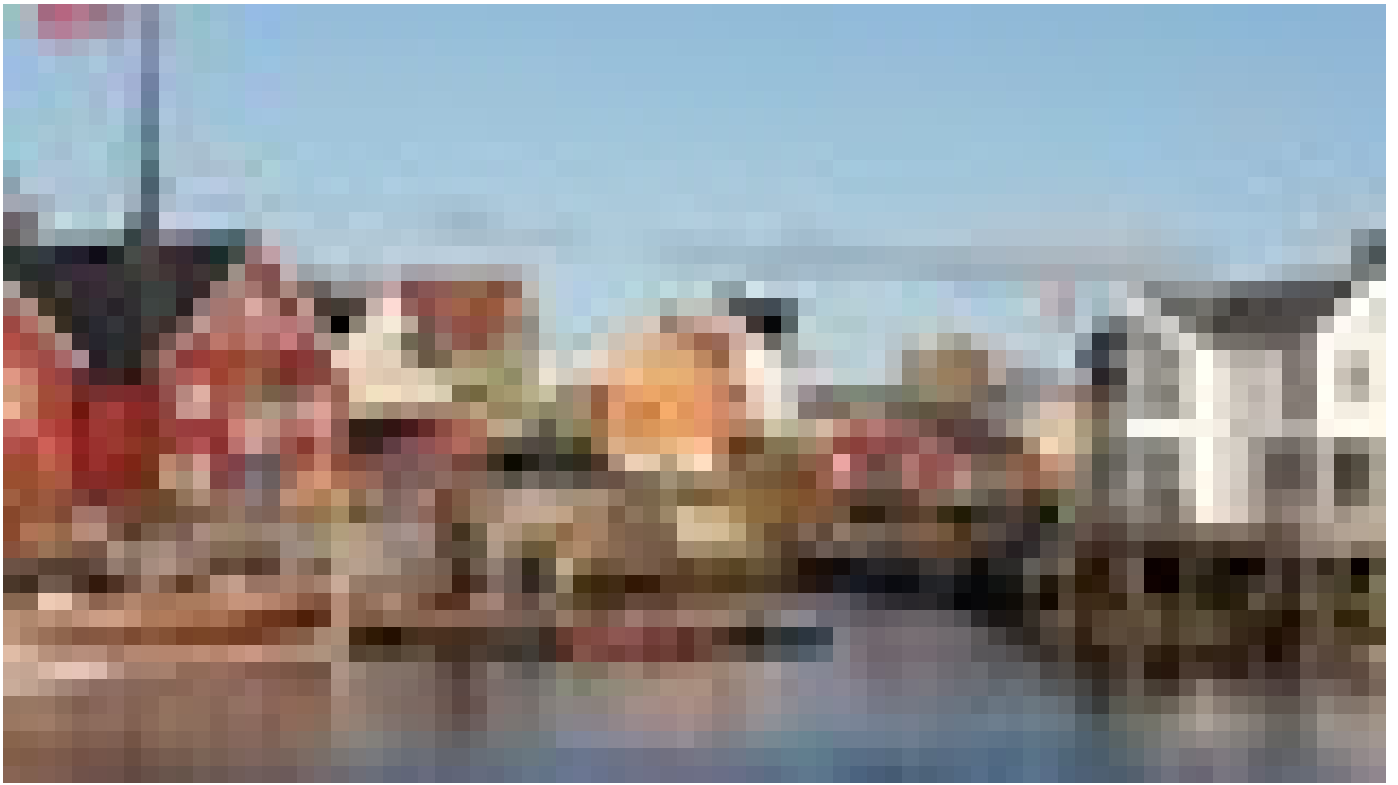

FOTO: TROND ISAKSEN

– Når skal Vågan kommunes folkevalgte våkne opp og se hva som skjer i Henningsvær med tanke på oppkjøp av hus og boplikt? Hvor lenge får man «sove» i timen?

– Mer fest, fyll og bråk

Med færre fastboende og flere leietakere på kort sikt, mener hun at det får konsekvenser for både kommune og beboere.

– Det gjør det jo ikke spesielt attraktivt for oss som bor her. Det har foregått en oppkjøpskarusell av eiendommer her fra kapitalsterke mennesker, som ikke har planer om å bo her selv. Utleieboligene fører til mer fest, fyll og bråk.

Henningsvær har de siste årene blitt en hotspot i Lofoten.

FOTO: JONATHAN VIVAAS KISE / TREVAREFEST

Dette er en tendens hun ikke ser på som eksklusiv for Vågan kommune.

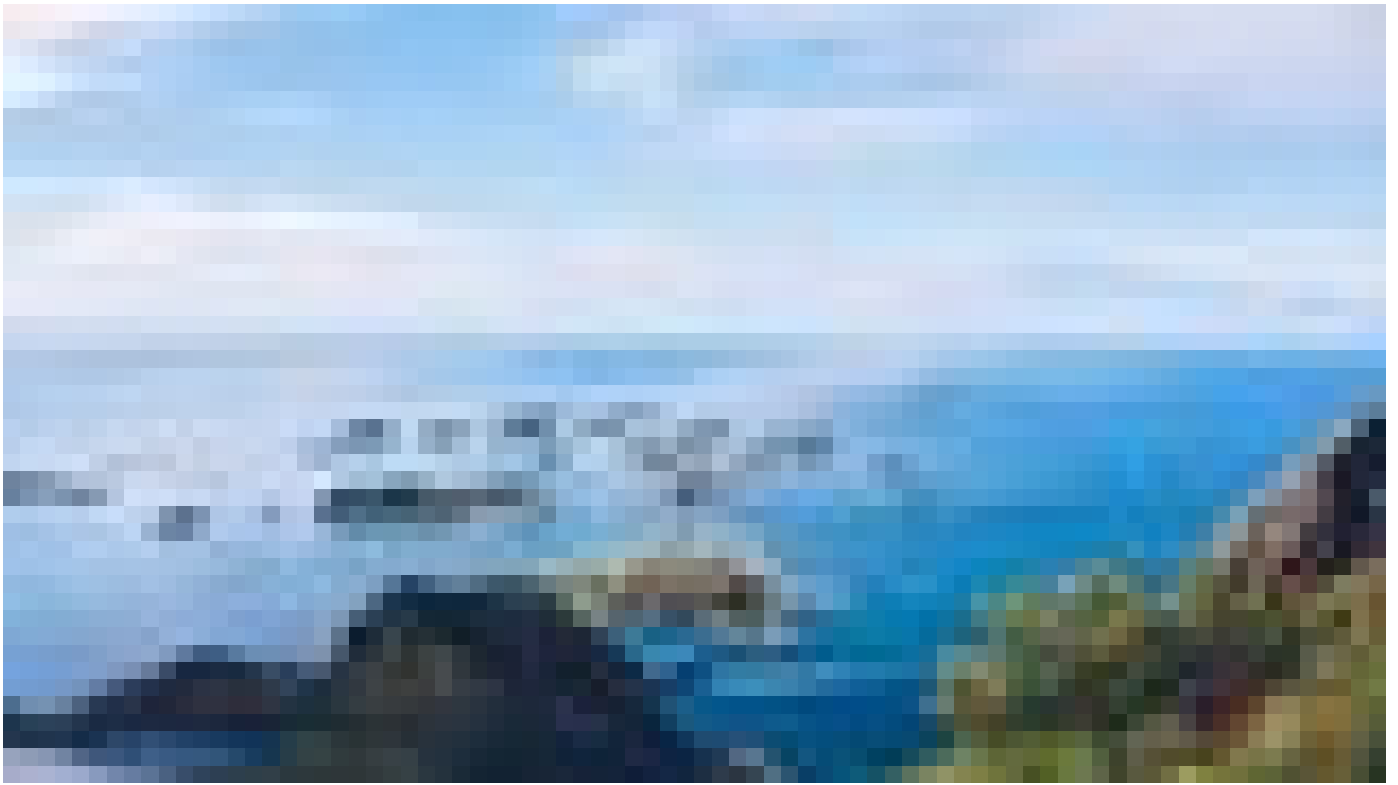
– Det gjelder mange bygder rundt omkring, hvor folk ikke kjenner naboene sine lenger. Du mister limet og samholdet i bygda, sier hun.

Lover mer kontroll

Kommunestyret i Vågan har nylig vedtatt å videreføre boplikten som har eksistert i kommunen siden 1990-tallet.

– Dette for å unngå at attraktive boligeiendommer blir kjøpt opp av personer som ønsker å bruke boligen som fritidsbolig, sier Bjarte Henriksen, som er plan og bygnings sjef i Vågan.

Han innrømmer imidlertid at systemet er basert på tillit, og at kommunen aldri har kontrollert om folk som kjøper bolig i kommunen overholder boplikten.

I det tradisjonsrike fiskeværer Henningsvær i Lofoten med 480 innbyggere.

FOTO: MARTINE JACOBSEN / UNSPLASH

Han forteller også at kommunen jevnlig får tips fra fastboende. Disse har heller ikke blitt fulgt opp.

– Kan fort oppstå gnisninger

– Man må ha kapasitet og ressurser for å gjøre det. Det er en krevende jobb, sier Henriksen.

Han forstår godt at noen innbyggere er frustrert.

– Jeg skjønner frustrasjonen, og at det kan oppstå gnisninger. Henningsvær er et område med veldig høyt press. En ting er at folk bruker boligene de eier som feriebolig. Men vi er kjent med at noen kjøper opp boliger for å drive korttidsutleie.

Nå skal kommunen imidlertid prøve å følge opp.

– I løpet av sommeren må finne ut av det. I første omgang oppretter vi en 50 prosent stilling som skal starte å kartlegge omfanget.

Huseiernes landsforbund: – Må følges opp

Jurist Anders Leisner i Huseirnes landsforening får mange spørsmål fra medlemmer som ønsker å finne en omvei rundt boplikten.

Samtidig mener han det er forståelig at innbyggerne reagerer.

– Jeg har ingen problem med å skjønne at innbyggerne i Henningsvær og Lofoten forøvrig også har et ønske om at det skal være mulig for vanlige innbyggere i kommunen å bo til en fornuftig pris.

En kommune som har vedtatt bopliksregler, har en forpliktelse til å følge opp ordentlig, mener Leisner.

Anders Leisner er leder for juridisk medlemsrådgivning i Huseirnes landsforening.

FOTO: HUSEIERNES LANDSFORBUND

– Det må man forvente som innbyggere at kommunen følger opp på, men det er selvfølgelig en utfordring. Da må man jo opp av kontorstolen og ut i landskapet, og det er ikke bare bare det.